Stockholms läns landsting
SOCIALDEMOKRATERNA

SÄRSKILT UTTALANDE

2016-01-26 LS 2015-1290

Landstingsstyrelsen, ärende 23

Yttrande över Avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården (Ds 2015:51) LS 2015-1290

Socialstyrelsens har i sina allmänna råd rekommenderat bröstkontroller sedan 1986. Det är 30 år sedan. Att den rödgröna regeringen nu beslutar att avgiftsfrihet ska råda i hela landet är mycket positivt. Avgiften är en av de enskilt viktigaste trösklarna man kan ta bort, för att öka deltagande och för att upptäcka och behandla cancer tidigt. Det är alltså en mycket viktig byggsten för att åstadkomma en jämlik och jämställd vård i hela landet och för att minska dödligheten i bröstcancer.

Stockholms läns landsting har sent omsider utgjort ett föredöme och tog bort avgiften för mammografiscreening 2012. Detta ledde till en statistiskt säkerställd ökning i deltagande, med cirka 3 procent i genomsnitt. Ökningen var större bland kvinnor boende i församlingar i Stockholms kommun med hög andel utlandsfödda och med och låg socioekonomisk status. I Spånga-Kista var ökningen 4 procent och i Skärholmen var ökningen 6 procent. Man såg också en 4-5 procentig ökning i åldersgruppen 65-69 år.[1]

Samtidigt är deltagandet fortfarande för lågt och ligger inom Stockholms läns landsting på cirka 73,2 procent. Nästa steg är att intensifiera arbetet för att nå de kvinnor som trots avgiftsfriheten inte deltar. I såväl internationella och svenska vetenskapliga studier har man kommit fram till att i storstadsområden spelar socioekonomiska förutsättningar större roll än exempelvis härkomst. Av det drar vi slutsatsen att en politisk åtgärd för att öka deltagandet i mammografiscreeningen borde syfta till att nedmontera andra ekonomiska såväl som sociala hinder för deltagande. Exempelvis bör vi fundera kring möjligheterna att avgiftsbefria resan till mammografiundersökningen samt ersätta förlorad arbetsinkomst. Så tar vi steg mot att helt eliminera risken för att dö i bröstcancer.

[1] http://www.lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Originalstudie/2014/02/Avgiftsfri-mammografi-far-fler-att-komma-till-undersokning/